

2. Туристична діяльність України у 2020 р. Статистична інформація на основі форми державного статистичного спостереження № 1 – туризм (річна): «Звіт про статистичну діяльність» (Інформацію наведено без урахування території Автономної Республіки Крим та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях) Державний комітет статистики України. К.: 2020 р.
3. Нормативно правові акти України з питань туризму: Збірник законодавчих та нормативних актів / Упоряд. М. І. Камлик. – К.: Атіка, 2004. – 464 с.
4. Методологічні положення зі статистики туризму / Наказ державної служби статистики України 23.12.2011 р. № 372 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Методологічні положення національної системи туристичної статистики в Україні (НСТС). 2012 – 50 с.
6. Програма дисципліни «Статистика туризму» (для бакалавров). Форма обучения очная. Казанский федеральный университет. 2016. – 15 с.

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ АКТИВНОГО СПОСОБУ МИСЛЕННЯ І ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «СТАТИСТИКА ТУРИЗМУ»

Джунь Й. В.

*доктор фізико-математичних наук, професор,
завідувач кафедри математичного моделювання*

*Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Одним із найважливіших завдань вищої освіти є формування у студентів творчого світогляду, який передбачає активний спосіб мислення і спосіб діяльності. Тому при викладанні такого важливого для майбутніх фахівців туристичної галузі предмету як «Статистика туризму», викладач повинен усвідомлювати, що він є не тільки джерелом інформації, а і менеджером навчального процесу [2]. Значення курсу «Статистика туризму» у формуванні активного світогляду студента важко переоцінити, оскільки цей предмет використовує живу, дійсну, багатопрофільну, часову інформацію, яка є основою його діяльності і головним інструментом пізнання найрізноманітніших явищ і процесів у

туризмі. Це означає, що цей курс має найбільше потенційних можливостей для розвитку креативності студентів і заохочення їх до пізнання. Зазначимо, що такий підхід до навчання вважали дуже перспективним такі відомі вчені і першокласні педагоги як А. І. Берг [1], В. П. Симонов [2] і особливо Д. К. Максвелл [3], який був людиною надзвичайно творчою, про кого М. Планк у цій же книзі з захватом сказав: «Великі думки Максвелла не були випадковими: вони природньо витікали із багатства його генія, найкраще це доказують ті обставини, що він був першовідкривачем в найрізноманітніших галузях фізики і в усіх її розділах він був знавцем і вчителем». Це означає також, що викладачі такого багатого на дані і інформативного курсу як «Статистика туризму» мають бути людьми творчими. Проте, з деяким сумом потрібно зазначити, що творчі особи рівня Максвелла, нині, в умовах всезагального користоловства, вимерли тотально ще на початку ХХ століття, а просто творчі особи зустрічаються все рідше і рідше. І це також стає значною проблемою. Про інтерес до цієї теми свідчать також наукові роботи студентів нашого університету [4].

В своєму повідомленні ми хочемо висловити своє бачення тих головних засад, які стимулюють заохочення студентів до навчання, адже небажання щось пізнавати і вчитись є першою стадією недоумства і деградації особи.

Головне кредо вищої освіти в тому, щоб не заставляти студента вчитись, а всіляко заохочувати його до пізнання і навчання. На ділі це означає реалізацію наступних основних засад викладання предмету при вивченні будь-якої теми курсу:

Перша – це використання історії розвитку статистики і туризму, фактологія яких є надзвичайно цікавою, так як творцями статистики, засновниками масового туризму були особи творчі, неординарні, цікаві і талановиті. Назвемо це в цілому як *потужний історизм викладання курсу*;

Друга – пов'язувати кожную тему курсу, її задачі і мету з насущними проблемами індустрії туризму і їх реалізацією, вирішуючи практичні і зрозумілі завдання;

Третя – стимулювати практичну і творчу зацікавленість студентів при виконанні практичних завдань, тобто в отриманні оцінок по кожній темі, по результатам експрес опитування виявляти лідерів групи, обдарованих студентів і всіляко їх підтримувати і заохочувати.

Як показує практика, нині викладачі предметів недооцінюють надзвичайно цікавий історизм своїх курсів, а іноді його просто не знають, перетворюючи дисципліну в сухий перелік формул і означень, який не викликає у студентів якихось почуттів і цікавості. В той же час прив'язка досягнення чи навіть формули до її історії, дає необхідні репери для запам'ятовування. В історичних повідомленнях головну увагу потрібно

звертати навіть не на те, хто, що, і коли відкрив, а чому і у зв'язку з чим виникла та чи інша ідея, який її метод дослідження і що це дало даній науці і людству. Не випадково Д. К. Максвелл зазначив: «Наука нас захоплює тільки тоді, коли цікавлячись життям великих дослідників, ми починаємо слідкувати за історією розвитку їх відкриттів» [3]. Тому викладачам необхідно акцентувати увагу студентів на особливій значимості творчої діяльності, тому що вона *відкриває найвищі смисли нашого буття*. Ніщо так не сприяє розвитку творчої свідомості певного числа кращих студентів, як знайомство з історією благородних людських зусиль, які поклали початок розвитку масового туризму [5, 6]. Найактуальнішими є розповіді про досягнення наших вчених.

Підсумовуючи сказане, зауважимо, що навчальну історичну інформацію не обов'язково вивчати на пам'ять. Головне завдання історичних відомостей – це формування допитливого, недогматичного стилю мислення студентів.

Розглянемо тепер другу складову – а саме *практичний зв'язок* тем «Статистики туризму» з насущними проблемами функціонування і розвитку туристичної галузі, адже це вимагає від викладачів і студентів добре знати методи самостійного отримання статистичних даних і вміння аналізувати і обробляти їх та застосовувати в своїй діяльності. Девізом практичності знань може бути вислів «Хочеш гарно жити – вмій вчитись». Тобто, при вивченні дисципліни обов'язково потрібно виділяти ряд важливих, пріоритетних задач. Це найперш: поглиблення і активізація навчання, здійснення особистісного підходу до студента, формування його головних компетенцій, необхідних в реальній його діяльності як спеціаліста галузі туризму. Якщо говорити про формування у фахівця з туризму інформаційної компетентності, то в цьому відношенні головним джерелом і базою є статистика туризму. В самій суті цієї дисципліни закладена необхідна база, що дозволяє розвивати навички своєї діяльності і мати достатню інформацію про всі сфери індустрії туризму.

На кінець, третя складова: *розвиток у студента творчих здібностей* – це виконання таких завдань які викликають у нього зацікавленість. Як розкрити і розвивати ці здібності засобами дисципліни «Статистика туризму»? Для цього можна застосовувати як традиційні, так і інноваційні засоби і методичні прийоми. Традиційні методи – це підготовка до семінару цікавих пошукових досліджень з історії туризму, чи самостійний аналіз успішної діяльності деяких туристичних фірм, тощо. Інтерактивні методи це коло ідей, дерево рішень, робота в малих групах є інше.

Нестандартні заняття дуже подобаються студентам. Для їх зацікавлення, активізації роботи і креативного мислення можна використовувати:

- роботу в парах чи групах;
- різні заохочення до дискусій;
- моделювання явищ, які вивчаються.

Креативні здібності учня можуть бути використані навіть при створенні заголовку, який має викликати інтерес у потенційних туристів і одночасно означати тему статті, чи назву рекламного буклету.

Серед сучасних методик університетського навчання належне місце має займати *технологія створення успіху*. Це гуманізує процес навчання і виховну роботу, так як позитивні емоції є для студента чи не одним із найважливіших стимулів розвитку його креативності.

Таким чином, вивчення такої цікавої, насиченою історизмом, інформацією і аналітикою дисципліни як «Статистика туризму» дозволяє розвинути творчу активність студента, розширити його позитивні інтелектуальні почуття, прагнення до знань, до постійного навчання, розбудувати самостійне мислення і тим самим постійно вдосконалювати свій професійний рівень. Звичайно, для реалізації такої мети сам викладач має бути креативним. Для стимулювання потягу до знань, їх перевірки викладач повинен розробляти багато різнорівневих тестів, завдань і наочних засобів, але найперше сам має бути творчою людиною.

Література:

1. Берг А. И. Кибернетика – наука об оптимизации управления. М.: Наука, 1964. – 250 с.
2. Симонов В. П. Педагогический менеджмент: 50 НОУ-ХАУ в управлении педагогическими системами. Издание испр. и доп. М.: Педагогическое общество России, 1999. – 430 с.
3. Максвелл Д. К. Статьи и речи. – М.: Наука, 1968. – 232 с.
4. Гурин І. С. Три принципи заохочення учнів до навчання при викладанні математики і інформатики. Збірник студентських наукових праць. – № 2 (12). – Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2020, С. 174-180.
5. Галанова Е. Пальмы и кедры покажет вам Кук. Тайны XX века, 2017, № 40, С. 14-15.
6. Кравцова Е. Путешествия – это жизнь. Тайны XX века, 2017. № 39. С. 26-27.